

Essayismen og andre bekjennelser

Ole Jacob Madsen

Helsestasjonismen og andre essays

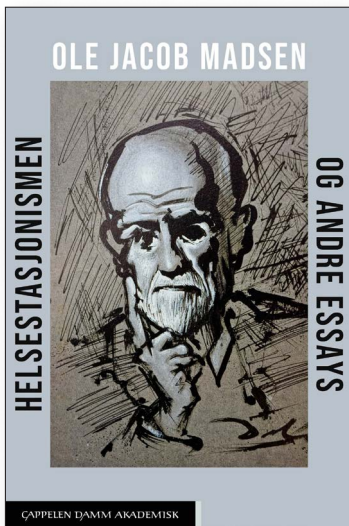
Oslo: Cappelen Damm Akademisk, 2024

201 s.

ISBN9788202838362

Michael 2024; 21: 252–253

doi: 10.5617/michael.11445

Psykologen og filosofen Ole Jacob Madsen er en aktiv skribent. Dette er en samling av 45 tidligere publiserte tekster; de fleste fra Morgenbladet og den eldste fra 2009. Tekstene er organisert i sju grupper hvorav en tredel under overskriften Psykologi. De andre gruppene er Selvhjelp, Mannen, Ideologi, Klima, Barn og ungdom og Teknologi. Boken er forsynt med 285 sluttnoter.

Hver av de korte tekstene tar utgangspunkt i en dagsaktuell problemstilling, og med opptil 15 års lagringstid virker ikke alt like tidløst. Jeg leser Madsen som kritisk til individualiseringen i samfunnet og til en økende medikalisering og psykologisering. Madsen viser til interessante studier og teorier. Han skriver godt, selv om stammespråket med sin institusjonalisering, instrumentalisering, internalisering og andre

«-inger» kunne vært dempet. Det blir dessuten mange repetisjoner av analyser og argumenter. Temaene varierer, men formen på hver tekst er ganske lik, noe som gjør at det nesten blir litt kjedelig mot slutten. En underliggende opplevelse av at det meste var «bedre før» fra en forfatter født i 1978,

er heller ikke oppmuntrende. Her er mange advarsler og bekymringer, men få forslag til konstruktive tiltak for en bedre verden. Slikt er kanskje ikke filosofers oppgave?

Kvantitative studier er åpenbart ikke Madsens sterke side. Når han på side 105 viser til en norsk studie som skal ha vist at «60 prosent av alle menn over 40 år som oppsøkte lege i utvalget deres, gjorde det på grunn av erek-sjonssvikt», er funnet så sensasjonelt at referansen må sjekkes (1). Det viser seg at undersøkelsen blant allmennleger i Østfold ikke handler om kontaktårsaker i det hele tatt. Det er en spørreundersøkelse blant legesøkende pasienter som neppe er representative for norske menn. Dessuten var erek-sjonssvikten minimal hos 26 %, og fullstendig erek-sjonssvikt ble rapportert hos kun 7 % av menn mellom 40 og 70 år (1).

Tekstene byr på flere personlige opplevelser hos forfatteren. Det mest overraskende er kanskje en bekjennelse om at han selv har henfalt til det mest individualiserende som dagens teknologi kan gi oss, nemlig en selv-monitorerende smarttelefon. Liv og lære henger ikke alltid sammen.

Artikkelen som har gitt opphav til bokens tittel, handler om helsesta-sjonens håndtering av Madsens ett år gamle sønn som hadde forsinket motorisk utvikling. Ettersom problemet løste seg, er forfatteren kritisk til helsesykepleierens henvisning til fysioterapeut og ikke minst antydningene om mulige årsaker til forsinkelsen.

Etter å ha lest de 200 sidene grundig, reflekterer jeg – formodentlig etter forfatterens intensjon – over alle dilemmaene som livet byr på. Balanse-gangen mellom for lite og for mye er vanskelig både for helsetjenester og teoretiseringer. Foreløpig tror jeg helsestasjonismen er langt viktigere for folkehelsen i landet vårt enn essayismen.

Litteratur

1. Vaaler S, Lökvist H, Svendsen K-OB et al. Eretil dysfunksjon hos norske menn over 40 år. *Tidsskrift for Den norske lægeförening* 2001; 121: 28–32. <https://tidsskriftet.no/2001/01/klinikk-og-forskning/erektil-dysfunksjon-hos-norske-menn-over-40-ar> (16.4.2024).

Magne Nylenna
magne@nylenna.no

Magne Nylenna er professor emeritus i samfunnsmedisin ved Universitetet i Oslo og redaktør i Michael.